

56. Källa.

Pl. XXXII. Fig. 56 a, b, c, d.

Litteratur: Rhezelius, *Monumenta Runica in Ölandia*, konceptet nr 28, hvars teckning återgives fig. 56 a, utskriften nr 1. — B. 1077. — L. 1291.

Om runstenens plats uppgifver Rhezelius i konceptet följande: »Denne effterskrefne sten sampt et stycke af den andre står i murn widh norra klifstäten i k(yrkio)gårdz-muren, äre merkelige **h** · ene är hool genom, andre stycket mz ophögdt arbete, är telgesten huitachtigh.» Rhezelius uppgifver längden vara $12\frac{1}{2}$ ctr (1,85 m.), bredden nedtill $5\frac{1}{2}$ ctr (81 cm.) och öfver korset $2\frac{3}{4}$ ctr (40 cm.).

Af runstenen finnas nu blott två fragment i behåll, som båda befinna sig i museet på Kalmar slott, sign. I, A 214.

Stenarten är grå kalksten, men på ytan rödfläckig. Det mindre fragmentets höjd är 47 cm., bredden 40 cm., tjockleken 9—12 cm. Det större fragmentet är 62 cm. högt, största bredden nedtill är 44 cm. upptill 35 cm. Slingans bredd 7 cm. Ristningen är skarpt och regelbundet inhuggen. Runornas höjd är i allmänhet 6—7 cm. Inskriftytan är slätlipad, dock så, att de djupaste håligheterna finnas kvar.

Af inskriften finnas fyra bitar i behåll a, b, d på det mindre fragmentet och c på det större.

a) Inskriftens början **†††††** × **esbiarn** × samt runans kännestreck af **a** i det följande **a[uk]**; Rhezelius börjar med ×, som saknas i B. och hos Söderberg och ej finnes på stenen.

b) **†††††** × **†††** -**biarn** × **let** —; vid **l** förekomma skrofligheter, som föranledt att läsa **r**;

c) — **†††** × **††††††††** [**e**]**ftir** × **porbiarn**, där runan för **R** har en anmärkningsvärd form såsom på Rökstenen, hvilken ock förekommer Öl. 4, 21 och 53. Detta **R** saknas i B. 1077 men antages af Rhezelius och Söderberg; jag fann det vara ett 3 cm. långt streck från nedre slinglinien, upptill förlängdt med en spetsig utlöpare, som troligen utgör en skada. Strecket fortsattes visserligen $1\frac{1}{2}$ cm. nedom slinglinien men synes icke kunna höra till något ornament.

d) **†††††** **kopan** utan skiljetecken i slutet. Runan **† k** är alldeles bibehållen, stafven fullt klar, men kännestreckket skrofligt.

Det felande måste suppleras efter Rhezelius och B. 1077 och där dessa ingen upplysning meddela, genom gissning.

Inskriftens andra namn är hos Rhezelius **ropbiarn**, rättare än B. **uopbiarn**. Efter **let[u]** följer i B. **reta** × antagligare än Rhezelius **rata**. Den följande luckan föreslår Söderberg att fylla genom [**stein** × **eftir**]. — Namnet därefter är hos Rhezelius i konceptet × **††††††††** med det inre af **†** en plump och öfre hälften borta af de fem sista runorna, hvarför af dessa blott **a** är säker, i anförandet af inskriftens lydelse bredvid teckningen i konceptet angifves blott **uef-**; i utskriften är oklart, om tredje runan är **f** eller **k**.

B. 1077 har namnet **†††††** utan att angifva, att runornas öfre hälft saknas. Söderberg antager säkert med rätta, att namnets senare led varit **-biarn** liksom vid de föregående namnen, och synes förmoda **uik-** som första led, hvilket utgör en antaglig tolkning af läsningen **uef** hos Rhezelius; L. 1291 förmodar **-val**. Men äfven Liljegrens tolkning (L. 1291) af första leden som **inki-**, som grundar sig på B. 1077, är i sig högst beaktansvärd; dock kan i så fall andra leden icke vara **-biarn**.

Efter namnet följer ordet **fa[pur]**, hvaraf Rhezelius bevarat **fa**, B. blott **f**. Något **[sin]** tyckes enligt Rhezelius icke hafva fått rum, något bättre enligt B. 1077 och likformigheten med det följande **bruopur × sin × kopan ×** fordrar dess antagande. Efter **fa[pur sin]** följer **†††††**, hvilket ord blott finnes hos Rhezelius, ej i B. Ordet 'broder' är hos Rhezelius i konceptet och utskriften **bruopur**, hvilket synes böra betraktas som ett skriffel, då konceptets text har **BR#NR** och B. har **bropur**. Det följande **sin** är hos Rhezelius **††**, hvilket säkert är riktigare än B. **††**.

Efter **kuplauk** har Rhezelius **†††††** **eftir** hvilket saknas i B. Något af detta **eftir** styrdt namn finnes hvarken hos Rhezelius eller B., hvadan det torde vara att fatta som adv., afsedt att uttrycka, att äfven **kuplauk** deltagit i att resa stenen öfver sin make och son. Uttryckssättet är det samma B. 147, L. 380, D. II, 33 Rasta, Uppl., undersökt af mig 1902, som lyder: **hulmstin × auk × haosui . litu . raisa istain . iftir × iubiurn . fapur sin × auk kerip ifti**, där med säkerhet intet namn finnes styrdt af det sista **ifti** som prep.

Vid sammanfattningen af inskriften sätter jag inom [], hvad som återges efter Rhezelius eller B., och med antikva, hvad som beror på gissning, alltså:

I hufvudslingan: **†††††** × **[††† × R#††††† × ††††† × R††† ×]** stain **eftir**
 5 10 15 20 25
[× †††] biarn [× †††] pur × sin × [††††† × ††† × ††††† × ††††† R† [× BR#††† ×
 30 35 40 45 50 55 60 65
†† ×] ††††† På korsets fot: **[††† × †††††††††††]**
 70 75 80 85 90

Vid translitterationen återgifver jag äfvenledes det gissade med antikva: **esbiarn × [auk**
 5 10
× rop] biarn × let[u × reta ×] stain eftir [× uik]biarn [× fa]pur × sin × [kopan × auk × e]ftir ×
 15 20 25 30 35 40 45 50 55
porbiarn [× bropur × sin × k]opan [auk × kuplauk eftir]
 60 65 70 75 80 85 90

Fonetisk transskription: *Æsbiarn auk Róðbiarn létu rétta stæin æftir *Vigbiarn faður sinn góðan auk æftir Þorbiarn, bróður sinn góðan auk Guðlaugh æftir.*

Öfversättning: Asbjörn och Rodbjörn läto resa stenen efter Vigbjörn sin gode fader, och efter Torbjörn, sin gode broder, och Gudlög (lät ock resa) efter (dem).